

HOGYAN GONDOZZUK GYÜMÖLCSFÁINKAT?

2020. 04. 16.

A Hegyvidéki Zöld Iroda tavaly ősszel hirdette meg a Gyümölcsöző Hegyvidék Programot. Ennek keretében a XII. kerületi kerttulajdonosok ingatlanonként két előnevelt gyümölcsfát igényelhettek jutányos áron, a bolti ár feléért. A fák ápolásához szakmai tanácsokat kaphattak mindazok, akik részt vettek dr. Gutermuth Ádám előadásán a Hegyvidéki Kulturális Szalonban, a koronavírus-járvány miatti kényszerű látogatási tilalom előtti egyik utolsó programon.

Milyen talajt, környezetet kedvelnek a legnépszerűbb gyümölcsfák, mik a leggyakoribb kártevőik, és hogyan védekezhetünk ellenük? Ezekről is beszélt előadásában dr. Gutermuth Ádám kertészmérnök, aki első körben az alma, valamint a vele rokon körte és birs igényeiről beszélt.

Az alma nem érzi jól magát a köves talajokon, ugyanakkor csak a nagyobb – mínusz huszonöt Celsius-fok alatti – fagy tesz benne kárt, ami mifelénk meglehetősen ritka. Legfőbb kórokozója az almamoly, ez általában háromszor jön egy évben, az első támadás ideje májusra tehető. A moly komoly gyümölcshullást idéz elő, alig marad utána néhány alma a fán, és azokban is kukacok tanyáznak. A gombák közül leginkább a ventúria és a lisztharmat jelent veszélyt, ám számos almafaj ellenáll ezeknek. Esetenként a fa ellenálló képességét gyengítő levéltetvekkel szemben is fel kell vennünk a küzdelmet.

A körtére jellemző, hogy az egyik évben sokat terem, a másokban pedig kevesebbet, de ha beáll a termőegyensúly, nem lesz vele gond. A Hegyvidék jó környezetet biztosíthat neki, ráadásul kevesebb törődést igényel, mint az alma. Leggyakoribb kártevője a pajzstetű.

A birs is rendkívül hálás gyümölcsfaj: a kötött talajokat is kedveli, ritkán károsítják a késői fagyok, kevésbé bántja az almamoly, a termése pedig sokáig eltartható. Az almafélék mindegyikénél problémát okozhat a tűzelhalás, ha egy ágrész elkezd barnulni, érdemes az egész ágat eltávolítani. A kertészmérnök a szilváról, valamint a vele rokonságban álló cseresznyéről, meggyről, manduláról, kajszri- és őszibarackról is beszélt. Elmondta, hogy a szilva a kötött talajokat kedveli, a hegyvidéki környezet is megfelelő számára. Leginkább a vírusok tesznek benne kárt – ilyen például a szilvahimlő –, de nemesítettek már olyan fajtákat, amik rezisztensek a vírusokkal szemben. A cseresznyével viszonylag kevés a gond – inkább korai fajtát válasszunk, hiszen minél később ér, annál nagyobb lesz a kukac benne –, a meggy számos fajtájánál ugyanakkor problémát jelent a monília ágpusztulás. A Festetics-meggy (ilyet osztottak ki ősszel a Gyümölcsöző Hegyvidék Programban) szerencsére ellenáll a moníliának.

A mandula, annak ellenére, hogy korai virágzású – a déli lejtőkön már február közepén kivirágozhat –, jól bírja a késői fagyokat, és a kopár területeken is jól érzi magát. A déli lankákat szintén kedvelő kajszi az utóbbi időben már a mandulával együtt virágzik, sőt helyenként meg is előzi. Olyan helyre érdemes ültetni, ahol a késői fagyok kevésbé károsíthatják. A monília jelenti rá a legnagyobb veszélyt. Az őszibarack – bár az egyik legkedveltebb gyümölcsünk – ajánlható legkevésbé a házi kertekbe, ugyanis intenzív növényvédelmet igényel, nagyjából kéthetente permetezni kell.

A gyümölcsfákat fajtától függetlenül érdemes metszeni, ám nem mindegy, mikor és hogyan. Általában elmondható, hogy minél jobban visszavágjuk a fát, annál inkább kihajt. Az indítómetszésre télen és tavasszal kerülhet sor, de gyümölcsszüret után is metszhetünk.

A suháng első évben történő – 40-80 centiméter magasságban javasolt – visszavágása határozza meg a fa törzsmagasságát akár tizenöt-húsz évre. Külön tudománya van annak, hogyan alakíthatjuk metszéssel a termés szempontjából legideálisabb koronaformát: almánál, körténél például a „termőkaros orsó”, míg az őszinél vagy a kajszinál a laposabb „katlan” forma elérése lehet a cél. Ha több, akár hét-nyolc vázágra vágunk, elősegíthetjük azzal, ha a hajtáscsúcsot ujjal megpödörjük.

Amennyiben permetezünk, nagyon fontos, hogy betartsuk a különböző növényvédő szerek esetében előírt élelmezésügyi és munkaegészségügyi várakozási időt. Az előbbi azt jelenti, hány napig kell a fán hagyni a gyümölcsöt permetezés után, hogy fogyasztható legyen, míg az utóbbi arról ad információt, mennyi ideig nem tartózkodhatunk a kezelt területen.

Baktériumok ellen rendszerint rezes lemosó permetezés, míg a pajzs- és levéltetvek ellen olajos lemosó permetezés ajánlott. Rezes és olajos permetezést együtt nem érdemes alkalmazni, mert úgy egyik sem lesz igazán

hatékony. Dr. Gutermuth Ádám azt tanácsolja, hogy virágzáskor semmilyen rovarölő szert ne használjunk, mert így kíméljük legjobban a legfontosabb beporzóinkat, a méheket.

SZ.